

»Blomsternes kappestrid«

Af Marianne Kibenich

En oplevelse af Det Tyrkiske Børnekor fra Albertslund. Og en samtale med Ayten, Sevket og Necdet, omkring børn, voksne og musik i eksil.

Vi synger for frihed og venskab

En weekend i august '88 var der rig mulighed for et møde med indvandrernes og flygtningens musik, live, på Land og Folk festivalen – Fælledparkens mest multikulturelle sommerattraktion. Ét af de nok yngste indslag infandt sig søndag formiddag i »Solidaritetssteltet« i samlet flok: Det Tyrkiske Børnekor fra Albertslund.

Pigerne *Túrkan, Saniye, Gilúzar, Hatice, Fatma, Múziyyen, Arzu og Nürsen*, og drengene *Mahmut, Levent, Aydin, Sinan, Yasin og Ufuk*, stod, festklædte, forventningsfulde og lidt nervøse, parate foran scenen.

Foreningen af Arbejderne fra Tyrkiet (F.A.T.) stod bag arrangementet, og stemningen i teltet var varm af forældres opmuntringer og af venners og bekendtes hjertelige møder med hinanden.

Opmærksomheden samlede sig, da børnekorets lille gruppe gik på scenen, og tappert optog en ulige kamp mod nabolatens langt mere effektstærke og højtspillende grupper. Én af pigerne introducerede med høj og klar stemme deres første sang: »Vi synger sange om Jorden, Frihed og Venskab. Vi begynder på vores program med en sang af den store tyrkiske digter *Nazim Hikmet!*

Sangen, som jeg en aften nogle uger senere, får læst op og oversat af Ayten og Necdet, er fra 1952 og lyder på dansk sådan:

»Sangen om de døde børn i Hiroshima«

Jeg banker på jeres dør!
Jeg banker på dørene, én efter én
Usynlig for jeres øjne.
Døde kan man ikke se i øjnene.

Vi som døde i Hiroshima
for 10 år siden.

Jeg: en pige, 7 år gammel.
– Døde børn vokser ikke.

Først gik der ild i mit hår –
Så brændte mine øjne
forkullede til en håndfuld aske.
Min aske blev spredt for vinden.

Jeg ber' jer ikke om noget
ikke til mig selv.
Ikke engang søde sager til at spise.
Jeg er brændt som et stykke papir.

Jeg banker på jeres dør
Onkel! Tante! – Jeres underskrift!:
Børn skal ikke slås ihjel
men leve og spise søde sager.

Det tyrkiske børnekor på Land og Folk festivalen 1988.

»Den sang«, fortæller Ayten, »er – om ikke officielt forbudt i Tyrkiet, så dog forbudt at lære børnene i de tyrkiske skoler. Ligesom flere af Nazin Hikmets sange er forbudte«.

Alle børnene i koret er indvandrerbørn, og koret en aktivitet under Albertslund Kultur og Solidaritetsforening (A.K.S.F.). Nu har det eksisteret i 3 år. Ayten, deres nuværende lærerinde, overtog arbejdet med koret for ca. ét år siden, kort efter at hun som flygtning kom til Danmark med sin mand. Endnu ta-

ler Ayten kun en smule dansk, og Necdet, der er aktiv i FAT og medlem af AKSF's og INDSAM's bestyrelser, fungerer som tolk i samtalen.

Samtidig med at Ayten overtog arbejdet med børnegruppen, gik hun også ind i foreningens sociale arbejde.

Før der synges, må indholdet forstås

»Der er forskel på at lave socialt arbejde i Tyrkiet og i Danmark«, siger hun: »– I Tyrkiet kan jeg ganske na-

turligt inddrage kulturelle aktiviteter i det sociale arbejde. Dét er meget sværere i Danmark. Børnene tilhører det kurdiske mindretal. De taler dansk i skolen og tyrkisk i hjemmet. Deres sprog bliver begrænset af et utilstrækkeligt ordforråd, som 3 timers ugentlig skolegang i tyrkisk skole ikke kompenserer for.

»Tit, når børnene går igang med en ny sang, viser det sig derfor, at de overhovedet ikke forstår indholdet i teksten. Før vi starter med melodien, gennemgår vi derfor altid indholdet«, fortæller Ayten. »Dette er vigtigt, fordi børnene både er fremmede overfor deres egen kultur og hæmmede af det begrænsede sprog. Vi kunne selvfølgelig bruge casettebånd eller videoer med tyrkisk musik, men enten er niveauet for svært, eller også er det simpelthen for interesseløst« – tilføjer hun – og mener hér den kommercielle tyrkiske underholdningsmusik.

Kultur – modgift mod vold

Flere af børnenes forældre kommer fra afsides egne i Tyrkiet, og er derfor ikke uvante med geografisk isolation. – »Nogle ønsker at blive integreret i det danske samfund«, fortæller Ayten. – »Andre reagerer på deres situation ved at isolere sig socialt og søge trøst i deres religion. – Men forældrenes isolation rammer også børnene«. Både Ayten og Necdet mener, at social isolation øger tendensen til voldelige reaktionsmønstre.

Albertslund Kultur- og Solidaritetsforening har som målsætning at styrke de tyrkiske indvandreres sociale bevidsthed, og samtidig hjælpe dem til en samfundsmæssig integrering. Foreningen rummer, udover børnekoret, også en fodboldklub og en kvindegruppe, der mødes hver 14. dag.

1-2 gange mdl. optræder børnegruppen til foreningsfester, og div. andre arrangementer. De har også optrådt i TV, og udover deres medvirken på Land og Folk festivalen, har de lige optrådt i Folkets Hus på Enghave Plads, under den Tyrkiske Kulturfestival.

– *Hvad betyder det for børnene at optræde?*

Ayten: – »Når de har haft en god forestilling er de glade. Og hvis forestillingen er gået dårligt, diskuterer gruppen, hvad der er gået galt, og vi forsøger at lære af fejlen. Børnene har mange positive oplevelser af at optræde. Men også forældrene har glæde af aktiviteten. Udover stoltheden over børnene oplever de, at de kommer ud til de forskellige arrangementer og får brudt isolationen. Når forældrene oplever, at børnene har succes, støtter de dem mere, og børnene får ny selvtillid. – Det er en slags kulturel overlevelse, der modvirker at de føler sig trådt på, og samtidig indebærer en læreproces i at arbejde kollektivt.

Saz og Violin

– *»Hvilken rolle spiller musikken i jeres hverdag? – Hvad lytter I til«?*

Necdet: »Vi bestiller casettebånd hjemmefra. Det er meget begrænset hvad vi kan få i Danmark. Der er re-

lativt få af de tyrkiske indvandrere/flygtninge der spiller selv. Dels er det svært at få råd til de ret dyre instrumenter, dels er det svært, at få det overskud, der kræves for at organisere musikudøvelsen. Men enkelte grupper findes der da, f.eks. gruppen Hüssiün Özcan der spiller arabisk inspireret rytmisk mavedans-musik og gruppen Üksel Icik, der spiller historisk traditionel tyrkisk musik.

– »Den traditionelle folkekelige tyrkiske sang« – fortæller Ayten – »er som regel unison. Det traditionelle instrument er et strengeinstrument, SAZ, der ligner den græske bouzuki«. Til fester spiller og synger man sammen. – I Aytens hjemegn er violinen det populæreste instrument, som spilles af både kvindelige og mandlige udøvere.

I Tyrkiet har TV, som i Danmark, bevirket at sangen i hverdagen delvis er forstummet. De gamle sange er derfor nu ved at blive glemte. Den traditionelle folkelige musik fører et til dels hensygnende liv. Det hænder, at professionelle grupper tager musikken op, og giver den »kunstigt åndedræt«. Regeringen fører en autoritær, restriktiv kulturpolitik, der går hånd i hånd med en veludviklet kommerciel underholdningsindustri. Den stadige mængde af »glatte« indholdsløse schlagere, der poster ud fra medierne, virker sløvende på både børn og voksne, fortæller Necdet.

Det ligegyldige vælger vi fra!

Der findes ikke i Tyrkiet samme skillelinie som i Danmark, mellem »ungdomsmusik« og »voksenmusik«. Som eksempel hører jeg en indspilning med den 11-årige popsangerinde, Ceylan. Hun høres ligeså meget af voksne som af børn og er – siger Ayten – et godt eksempel på den indholds- og bevidstløse underholdningsindustri.

– »Hvad synes korets børn om Ceylan? – Er hun ikke et idol, som de gerne vil efterligne?«

»Jo,« siger Ayten, »men det får de nu ikke lov til i koret, for dér vælger vi de ligegyldige sange fra«.

– »Og hvordan reagerer børnene så på det?«

»Når vi diskuterer det, siger jeg, som sandt er, at jeg ikke kender de sange selv! Efterhånden, når børnene lærer at synge, bliver de selv mere kritiske, og kan sortere fra«.

– »Hvad sker der med musikkens betydning når man, som indvandrere/flygtninge lever i et land, som Danmark? – Oplever man en forstærket sammenhæng mellem musik og identitet?«

»Muligheden for at høre vores egen musik, og følge med i dens udvikling er jo blevet meget begrænset«, siger Aytens mand.

»– Fordi det er svært at få fat i nye indspilninger, og nærmest udelukket at høre en tyrkisk koncert i Danmark, bliver vores behov for musikalske oplevelser langt fra opfyldt. – Det skaber både musikalsk stagnation, og en følelse af afstand til vores egen musikalske baggrund.

Gensidig inspiration

»– Men på længere sigt, tror jeg på en frugtbar gensidig påvirkning af indvandrene og danskernes musik, ligesom græsk og tyrkisk musik har påvirket hinanden. – Men det er en længere proces og vi har endnu ikke været her i ret mange år.

»– Tænk på hvor lang tid der gik, før *danske* udvandreteres musik satte sig spor i Amerika!« Sevket fortæller, at den tyrkiske indvandrer, der har boet her længst, nu har været her i 25 år, og tilføjer:

– »De første tyrkiske indvandrere havde hverken tid eller kræfter til at markere sig kulturelt, og deres mål var at vende hjem igen. Men *den unge generation* vokser op som danske og de vil leve deres liv her. Det er vores håb, at de vil kunne føre vores traditioner og kultur videre. – Tyrkisk musik er utrolig righoldig, og vil kunne inspirere mange danskere. Tænk bare på en musiker som Peter Bastian, der har lært af vores store klarinetist Kandirali!« slutter Aytens mand.

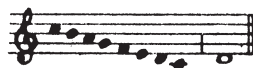
Ayten har et mål for Det Tyrkiske Børnekor: »Vi vil gerne gøre repertoiret bredere. Jeg synes det

Çiçekler Konuşuyor

: »Blomsternes kappestrid«

♩ = 72

♩

Çiğdemderki benâ lâ yım

yi ğit ba şı na be lâ yım

(3 kez)

Herçi çek ten benâ lâ yım

Al ba har lı ma vi dağ lar

ben den â lâ çi çek var mı

ya rim gur bet el de ağ lar

çi çek var mı (2 kez)

el de ağ lar hey

Lâle der ki: be hey tanrı
Benim boynum neden eğri
Yardan ayrı düştüm gayri
Benden âlâ çiçek var mı
Al baharlı

Sümbül der ki: boyum uzun
Yapraklarım düzüm düzüm
Beni ak gerdana dizin
Benden âlâ çiçek var mı
Çayır çimen oldu dağlar
Yarım gurbet elde ağlar

56

skal bestå af både tyrkiske, kurdiske og danske sange. Det vil være fint, hvis vi kunne få kontakt med danske skoler og måske komme på besøg og synge for hinanden. – Og endnu bedre, hvis gruppen kunne få nogle danske børn som medlemmer og kammerater. □

Blomsternes kappestrid

(Traditionel tyrkisk sang)

Erantis'en siger:

Jeg er den bedste, den stærkeste, den modige.

Jeg er den bedste blandt blomster,

Er der nogen bedre blomst end mig?

Tulipanen siger:

Åh gud, hvorfor er min hals bøjet?

Jeg er langt fra min elskede.

Findes der nogen bedre blomst end mig?

Hyacinten siger:

Min hals er lang. Mine blade sidder tæt

på række som en hvid perlekæde på brystet.

Findes der nogen bedre blomst end mig?

Tegning: Marianne Kibenich.